

Varnostni teden v Chicagi. - Avstriji grozi civilna vojna

AVTOMOBIL POSTAL MODERNO MORILNO OROŽJE. — ZAHTEVA DVAKRAT VEČ ČLOVEŠKIH ŽIVLJENJ, KAKOR JIH JE ZAHTEVALA SVETOVNA VOJNA. — VARNOSTNI TEDEN RAZGLAŠEN V CHICAGI.

Chicago, Ill. — Človeštvo s svojimi iznajdbami samo sebe pobija. Še nikdar ni ta stavek vseboval toliko resnice, kakor je ravno v današnji dobi. Stroji, ki imajo namen, biti človeku v pomoč pri delu in v razvedrilo v prostem času, postajajo njegov pogin. Pustimo v nemar ogromno število žrtev, ki jih zahtevajo stroji po raznih tovarnah vsako leto in vzemimo v poštev najbolj znane stroje, ki jih imamo vedno priliko videti, avtomobile. Dan za dnevno, koliko ta moderna kuga pogubi človeških življenj, a gremo preko teh števil, kakor preko nekaj, kar je samo ob sebi umevno in o čemer niti ni vredno razmišljati. In vendar, pomislimo, ta stroj, avto, pobije v enem letu dvakrat več prebivalcev naše Unije, kakor je bilo pobitih naših vojakov v 19 mesecih v zadnji svetovni vojni. Število smrti, povzročenih po takih nezgodah, je bilo namreč v l. 1928 v Zed. državah 96.000. Poleg tega pa je bilo bolj ali manj ranjenih okrog en milijon ljudi. Skupni stroški vsled teh nezgod pa so znašali nad 3 tisoč milijonov dolarjev.

Ako pogledamo na te ogromne številke, potem ne bomo več omalovaževali tega modernega moloha. Žalostno pa je pri tem, da je pretežna večina teh nesreč povzročena vsled malomarnosti in brezbrilnosti, bodisi od strani voznikov ali od strani pešcev. Prihodnji teden, od 30. sept. do 6. oktobra, je proglašena Var- nostni teden, ki ima namen, predočiti vsakomur, voznikom, kakor pešcem, veliko nevarnost, ki izvira iz nepazljivosti, in jih privedi do tega, da bi s podvojeno čuječnostjo znižali število nesreč na minimum. Naj bi se ta teden raztegnil ne samo na Chicago, ampak na celo Ameriko, in ne samo na sedem dni, ampak na 365 dni v vsakem letu.

KONVENCIJA ZVEZE ŽELEZNIŠKIH SPREVEDNIKOV

Kansas City, Mo. — Pretekli ponedeljek se je otvorila v tukajšnjem mestu 16. konvencija zveze železniških sprevodnikov. Navzočih je bilo okrog 600 delegatov. Po poročilih uradnikov je zveza napredovala v zadnjih štirih letih v blagajni za pribl. \$478.000, na članstvu pa se je povečala za okrog 10.000 oseb.

CESTNI KARI TRČILI DRUGA V DRUGO

Chicago, Ill. — V bližini naše slovenske čikaške naselbine se je pretekli petek pripetila nesreča, pri kateri je bilo ranjenih osem oseb. Cestna kára, ki vozi po 21. cesti, je zavozila v sredino kare, ki vozi po Robey (Damen) cesti in sicer s tako silo, da jo je vrgla s tira. Voznik prve kare je izjavil, da mu je odpovedala zavora.

NAPET POLOŽAJ V AVSTRIJI

Tri armade v državi, mala vladna proti dvema močnim strankarskima. — Nacionalistična armada napovedala oboroženi pohod na Dunaj.

Dunaj, Avstrija. — Kakor zadnja poročila izkazujejo, se bližajo za Avstrijo težki in nevarni časi. V Avstriji obstoje zdej pravzaprav tri armade; prva, najmočnejša, je nacionalistična, ki šteje okrog 100.000 mož. Druga, znatno manjša, je armada socijalnih demokratov. Tretja, ki bi morala biti najjačja, a je pravzaprav niti ni, ker je samo milica in ne armada, so pa vladne čete. Razvidno je torej, da leži usoda države pravzaprav v rokah prvih dveh armad. In ta usoda je nad vse bridka, kajti obe močni armadi sta si v stalnem vojnem razmerju med seboj.

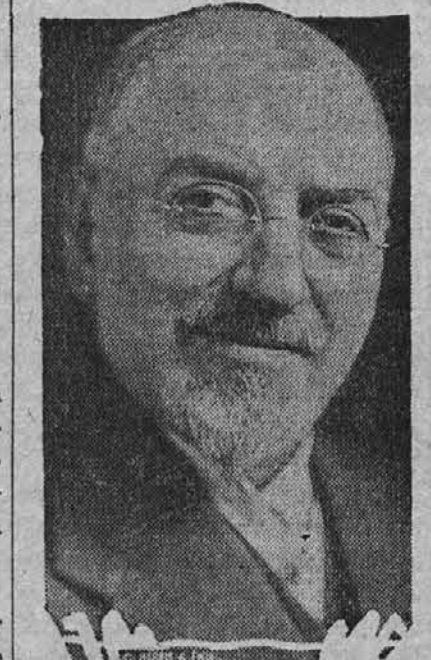
Zdaj imajo socijalni demokrati večino v vladi. Nacionalistična stranka pa je poslala vladi ultimatum, naj zlepa prepuste vlado njim, drugače so zagrozili, da bodo napravili pohod na Dunaj in ga z orožjem v roki zavzeli. Socijalistična stranka pa je enako napravila poziv na svojo armado, naj imajo orožje pripravljeno za vsak slučaj, da bodo napad odbili. Ako ne bo vlada izpolnila pogojev v ultimatu, je nacionalistična stranka napovedala svoj pohod na dan 29. sept.

Vlada, kakor tudi policija, je proglasila, da ima dovolj moči, da bo vse nemire potlačila, a dosti upanja se ne stavi v to, in prebivalstvo s strahom in nemirno pričakuje dogodke v bližnjih dneh.

NOČNO ZABAVALIŠČE — KRAJ SMRTI.

Detroit, Mich. — Strašna žalost se je odigrala pretekli petek ponoči v nekem tukajšnjem nočnem zabavališču, kjer je 20 oseb drvelo z razigranega veseljančenja naravnost smrti v naročje. V takozvanem "Study club" se je vršila običajna, kakor vsako noč, veselica s plesom, pri kateri je bilo kakih 200 udeležencev. Na nepojasnjen način je nastal v dvorani ogenj, kateri je potreboval le nekoliko trenutkov, da je objel lahko vnmeljive okraske, ki so viseli po stenah in od stropa. Smrtni strah se je polastil navzočih, in pričelo se je drvenje proti izhodu, ki pa je bil — zaklenjen, kakor je to navadno v nočnih zabavališčih. Enako so bila vsa okna zamrežena z debelo žico in zastrta z okraski. Predno je mogla priti požarna bramba na pomoč, je v obupni borbi za rešitev našlo, deloma zabušanih, deloma pomandranih,

REFORMATOR KOLEDARJA

Vedno bolj se deluje na to, da bi se dosedanje leto izpremenilo tako, da bi šlo 13 mesecev. Vsak mesec bi se pričel vedno z istim dnem, namreč nedeljo, in bi bil razdeljen v štiri tedne. Prvi dan v letu bi bilo novo leto in bi ne nosilo nič številke. Slika nam kaže Moses B. Gotsworth, ki je eden izmed tistih, ki se najbolj trudijo, da bi se izvedla ta reforma.

NOTRANJI NEMIRI NA KITAJSKEM

Kitajski narod, dasi mu preti zunanji sovražnik, se prične klati med seboj. — General se uprl in začel vojno z vladnimi četami.

Shanghai, Kitajska. — Niti zdaj, ko jim preti zunanji sovražnik, Rusija, se stranke na Kitajskem ne morejo zediniti in so se pričele klestiti same med seboj, in sicer zdaj že v tretji letos. Kakor znano, je zdaj na vladi na Kitajskem takozvana nacionalistična stranka, ki ima za geslo. Kitajska Kitajcem, in ki dela na to, da bi se prenehalo izžemanje kitajskih delavcev po tujezemskih kapitalistih. Kakor vsaka vlada, ima tudi ta svoje nasprotnike, in sicer je to pot nastopil kot tak general Čang-Fatkevi, poveljnik četrte kitajske divizije, ki se je vladnim odredbam uprl in s svojimi četami celo napadel vladne čete. Vlada je generala seveda takoj odpustila, vendar se on ne zmeeni za to, ampak prodira naprej in skuša zasesti važne strateške točke, od koder upa z lahkoto operirati proti vladnim četam. Kakor se domneva, se namerava zvezati z maršalom Feng-Hutziang, enakim upornikom. Njih cilj bo, vreči sedanjo vlado, da se sami polastijo vodstva države. — Kaj naj reče k temu trezen opazovalec? Drugega pač ne more, kakor želeči, da bi narode vendar že enkrat srečala pamet.

ŠIRITE AMER. SLOVENEK!

18 ljudi smrt na mestu veselja, 46 pa jih je bilo bolj ali manj poškodovanih, izmed katerih sta 2 še pozneje umrla.

KRIŽEM SVETA

— London, Anglija. — Slabo spričevalo se dale ženskam dekleta same. Pri glasovanju, imajo li rajši moške ali ženske predstojnike, so po veliki večini glasovale za moške, češ, da ženske predstojnice so prave tiranke, srednjeveški "valpeti", se vedno kisló drže in godrnjajo.

— Chicago, Ill. — Vložena je prošnja pri Sveti Stolici za proglasitev svetnicam mater Mary Magdaleno, ki je bila ustanoviteljica zavetišča za revne otroke, Poor Clare Convent v Omahi, Nebr. V prošnji je označeno, da so se na njeno prošnjo že zgodili čudeži. Ako bo prošnja odobrena, bo Amerika s tem dobila svojo prvo svetnico.

— Warsza, Poljska. — Kakor sporoča uradni list tukajšnje vlade, je bilo tekom zadnjih deset let v poljski državi na smrt obsojenih in usmrčenih 952 oseb.

— Berlin, Nemčija. — Po 45 letih je "zopet" umrl, Fr. Stocker, star 67 let. Ko je bil star 22 let, je nastopila pri njem navidezna smrt. Dasi je bil popolnoma pri zavesti se ni mogel ganiti. Položili so ga v rakev in že spustili v zemljo. Tedaj je zopet zadobil moč in zakričal, v velik strah vseh navzočih, seveda.

— Bruselj, Belgija. — Sodniki, kakor tudi vse navzoče občinstvo, na tukajšnjem kon- testu belgijskih lepotic, so debelo pogledali, ko je daklica, ki so izbrali kot najlepšo za "kraljico", stopila po izvolitvi na oder, snela lasuljo, si obrisala barvo z obraza in se predstavila občinstvu kot — fant.

DELAVSKE RAZMERE V KANADI

Ottawa, Ont. — Industrija v Kanadi se v vsakem oziru izboljšuje, v izdelkih, v kapitalu, v novih napravah, v številu delavcev, v vsem, samo delavske plače se znižujejo. Statistika za l. 1927 izkazuje povprečno letno plačo \$997, dočim je znašala v l. 1926 \$1006.

V farmerski provinci Manitoba vlada velika skrb zaradi nezaposlenosti, ki je posledica slabe letine in deloma tudi vsled tega, ker stroji vedno bolj nadomeščajo človeško delo. Da temu nekoliko odpomore, je vlada sklenila graditev javnih stavb, kakor tudi del tlakovane ceste, ki bo po načrtu vezala kanadski vzhod z zapadom.

JEKLARSKA INDUSTRIJA PODALJUJE DELOVNE URE

Washington, D. C. — Kakor poroča urad o delavskih statistikah, so povišala jeklarska podjetja, ki so bila svoječasno vsled množičnih se protestov primorana opustiti 12 urno delo in sedemdnevni delavnik, pričela zopet upeljivati staro metodo. Izkazalo se je namreč, da je sedanje povprečno delo na teden 61 ur, eno uro več, kakor v l. 1926. Mogotcem bo treba zopet stopiti o prste.

OBDOLŽEN KORUPCIJE.

V zadnjem času je v ameriškem senatu, kakor tudi na zborovanju Lige narodov, vzbudilo veliko razburjenje senzijsko odkritje, da je v letu 1927 se dal ameriški delegat na konvenciji zveze narodov podkupiti od treh ladjedelnih družb, da je deloval pri pogajanjih proti razorožitvi. Zgornja slika nam kaže tega možakarja, ki mu je ime Wm. B. Shearer.

MORJA POD KONTROLO LIGE NARODOV

S posestjo morskih ožin bi bilo Ligi omogočeno nemoteno občevarje s prizadetimi državami. — Kontrolirala bi tudi lahko razne države.

Genova, Švica. — Zadnjič smo poročali, da namerava Liga narodov ustanoviti sama svojo zračno armado, da bi z njeno pomočjo zagotovila mir med narodi. Za tem predlogom pa je bil stavljen še drugi predlog, namreč, da bi Liga narodov dobila pod svoje nadzorstvo tudi vsa morja, pred vsem pa vse morske ožine, kakor Gibraltar, Sueški kanal in Panamski prekop. To bi potrebovalo v slučaju, da bi se pripravljal kaka država na vojno proti njeni volji, v svrhu hitreje in neovirane komunikacije od njenega glavnega stana do tiste države. Na drugi strani bi pa s posestjo sueškega in gibraltarskega preliva imela v posesti takorekoč celo južno Evropo, zlasti Italijo in balkanske države, ker bi jih po morju odrezala od ostalega sveta. Balkan pa je znan kot "ognjišče Evrope", sedež nemirov, od koder je stalno grozila vojna nevarnost in kjer se je zadnja svetovna vojna tudi pričela. Ako bi bila tem vročekrvnim državam morja za prta, bi jim kmalu zmanjkalo potrebnih zalog, in prisiljene bi bile, da mislijo na to, da se pomirijo. Vprašanje je le, ako bo Anglija, ki ima v posesti zdej te morske ožine, hotela jih kar na lepem prepustiti, da bi jih imela Liga pod nadzorstvom.

Statistika Celja.

Glasom uradne statistike ima današnje Celje 8354 prebivalcev, v tem številu pa je všteto tudi vojaštvo tukajšnje garnizije, ki šteje okrog 800 duš. Površina mestnega teritorija znaša 2.056.250 kvadratnih metrov, 0,56 seg mesta pa v in pol km. Vseh hiš je v Celju 430, poleg tega pa še 2 vojašnici in Invalidski dom. Celokupno število stanovanj znaša 1540, izmed teh je 659 enosobnih, 396 dvosobnih, 276 trisobnih, 106 štirisobnih, 56 petsobnih, 20 šestsobnih, 10 sedemsobnih, 2 devetsobni in 3 deset-sobna. Kakor se je tudi točno ugotovilo, manjka v Celju še najmanj 50 stanovanj, kar je pač jasen dokaz, da je stanov- vanska beda še vedno zelo občutna. Opređeljeno manjka še

Iz Jugoslavije.

TEŽKA NESREČA PRI MOTOCIKLISTIČNI VOZNI. — ZANIMIVA STATISTIKA CELJA. — POŽAR PRI RAKEKU. — RAZNOTERE DRUGE ZANIMIVE VESTI IZ RAZNIH KRAJEV STARE DOMOVINE.

Nesreča motociklistov.

Ljubljana, 2. septembra. V Ljubljani se je že snoči raz- slela vest o težki motociklistični nesreči v Kranski gori.

Na Gorenjsko se je podala v nedeljo večja skupina članov zagrebškega motokluba na ocenjevalno vožnjo iz Zagreba do Kranjske gore. Motociklisti so imeli prekrasen dan in so vozili do Kranjske gore brez vsakih posebnih zaprek ali ne- zgod. Dopoldne že so krenili motociklisti nazaj v Zagreb. Med poslednjimi je bil na po- vratku tudi Dragotin Filipič s svojo zaročenko. Sledila sta jima samo še poznana zagreb- ska dirkača Berger in Štrban. Bili so že na poti proti Jeseni- cam, ko je nekako poldrugi kilometer od Kranjske gore zavil Filipič na levo in zape- ljal v nasproti prihajajoči kmečki voz. Sunek je bil tako nesrečen, da sta Filipič in nje- gova zaročenka odletela v lo- ku z vozila in obležala kraj ceste. Njega je vrglo z vso si- lo ob neki kamen, kamor je priletel z glavo. Njegova zaro- čenka pa je obležala z zlom- lenimi nogami. Tik za obema je vozil Berger, ki je priletel v Filipičevo vozilo. Padel je tu- di on, dočim se je za njim vo- zeči Štrban pravočasno ustavi- l in priskočil ranjencema na po- moč. K sreči se je baš v istem času pripeljal mimo v avtomo- bilu neki avstrijski izletnik. V vozu sta bila čisto slučajno dva zdravnika, ki sta nudila pone- srečencema prvo pomoč in ju za silo obvezala. Filipičeve poškodbe so zelo težke in ne- varne. Pretresel si je možgane, kar je ugotovil zdravnik dr. Volbank iz Kranjske gore, ki je odredil, da se prepelje nje- ga kakor njegovo zaročenka v ljubljansko bolnišnico. Avto- jima je prepeljal v Ljubljano po- poldne in so oba ponesrečenca izročili v zdravniško nego v Leonišču. Stanje obeh ponesre- čencev je, kakor nam poroča- jo, precej težko, ni pa nevar- nosti za življenje.

Mestna občina je še lastni- ca gledališča, 3 šolskih poslo- pij in 8 vojaških objektov. Mestna posestva merijo 150.- 349 kvadratnih metrov, od teh odpade na njive in travnike 22.071 kvadratnih metrov in na gozdove 128.278 kvadrat- nih metrov.

Nevarni požar.

Cerknica pri Rakeku, 3. sep- tembra. Danes ob pol 9. dopol- dne je izbruhnil na posestvu Franca Barage v Dolenji vasi požar, ki ga je povzročil 4-let- ni otrok, ki je po nesrečnem naključju prišel do vžgalice. Ogenj je vpepelil 6 objektov, ker se je razširil na sosednja posestva. Zgorelo je: dve hiši, skedenj in trije hlevi. Živino so sicer rešili, škoda pa je veli- ka, ker je zgorelo mnogo polj- skih pridelkov. Oškodovana sta poleg posestnika Barage še posestnika Janez Primšar in posestnik Franc Martinčič. Primšar trpi največjo škodo, ker je bil najnižje zavarovan. Na pomoč so prihiteli gasilci iz Cerknice in Dolenjih Jezer. Najboljše so se izkazale nove motorne brizgalne, dobro pa so se uporabljale tudi stare navadne. Vrlim gasilec se je zahvaliti, da ni bilo še veliko večje škode.

Usodepoln prepri med fanti.

V Zalarjevi gostilni v vasi Podkrajniku, v bližini Logatca so popivali neki fantje. Bili so zelo razigrani in so se zabava- li s petjem. Med fanti je bil tu- di 27-letni France Martinčič iz Dolenje vasi pri Logatcu. Za- radi neke malenkosti so se pri- čeli razburjati in pretepati, nakar je nenadoma počilo iz samokresa. Samokres je rabil neki nezrel pobalin, ki je imel očividno namen zadeti Martin- čiča. Pogodil ga je v prsa in se je Martinčič zgrudil na tla.

Smrtna kosa.

Dne 2. septembra dopoldne je umrl v Mariboru železniški uradnik g. Henrik Mencej. — Umrl je v Mariboru 15-letni brivski vajenec Franc Žizek.

vedno 50 odstot. dvosobnih stanovanj, 30 odstot. enosob- nih in 20 odstot. trisobnih. Cel- je ima 44 ulic, cest in trgov v skupni dolžini okrog 8 km. Vseh poslovnih lokalov je 1547, od tega 285 trgovskih obratov, 621 koncesioniranih in prostih obrtov, 14 restavra- cij in gostilen, 4 kavarne, 8 ho- telov. Odvetnikov imamo 23, zdravnikov 21, notarja 2, živi- nozdravnika tudi 2, enega av- toriziranega geometra, 12 jav- nih uradov, 2 bolnici, 3 lekar- ne, eno ubožnico, 9 šol, 8 de- narnih zavodov, 4 tiskarne in 2 lokalna časopisa. Zanimivo je dejstvo, da ima mestna ob- čina 11 stanovanjskih poslopj z 71 stanovanji, ki so razdelje- na na 34 enosobnih, 20 dvosob- nih, 6 trisobnih, 5 štirisobnih in 6 petsobnih.

Mestna občina je še lastni- ca gledališča, 3 šolskih poslo- pij in 8 vojaških objektov. Mestna posestva merijo 150.- 349 kvadratnih metrov, od teh odpade na njive in travnike 22.071 kvadratnih metrov in na gozdove 128.278 kvadrat- nih metrov.

Nevarni požar.

Cerknica pri Rakeku, 3. sep- tembra. Danes ob pol 9. dopol- dne je izbruhnil na posestvu Franca Barage v Dolenji vasi požar, ki ga je povzročil 4-let- ni otrok, ki je po nesrečnem naključju prišel do vžgalice. Ogenj je vpepelil 6 objektov, ker se je razširil na sosednja posestva. Zgorelo je: dve hiši, skedenj in trije hlevi. Živino so sicer rešili, škoda pa je veli- ka, ker je zgorelo mnogo polj- skih pridelkov. Oškodovana sta poleg posestnika Barage še posestnika Janez Primšar in posestnik Franc Martinčič. Primšar trpi največjo škodo, ker je bil najnižje zavarovan. Na pomoč so prihiteli gasilci iz Cerknice in Dolenjih Jezer. Najboljše so se izkazale nove motorne brizgalne, dobro pa so se uporabljale tudi stare navadne. Vrlim gasilec se je zahvaliti, da ni bilo še veliko večje škode.

Usodepoln prepri med fanti.

V Zalarjevi gostilni v vasi Podkrajniku, v bližini Logatca so popivali neki fantje. Bili so zelo razigrani in so se zabava- li s petjem. Med fanti je bil tu- di 27-letni France Martinčič iz Dolenje vasi pri Logatcu. Za- radi neke malenkosti so se pri- čeli razburjati in pretepati, nakar je nenadoma počilo iz samokresa. Samokres je rabil neki nezrel pobalin, ki je imel očividno namen zadeti Martin- čiča. Pogodil ga je v prsa in se je Martinčič zgrudil na tla.

Smrtna kosa.

Dne 2. septembra dopoldne je umrl v Mariboru železniški uradnik g. Henrik Mencej. — Umrl je v Mariboru 15-letni brivski vajenec Franc Žizek.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

The First and the Oldest Slovenian Newspaper in America
Established 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljkov in dnevoev po praznikih.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Izdaja in tiska
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Telefon: CANAL 0098

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Phone: CANAL 0098

Naročnina:	Subscription:
Za celo leto \$5.00	For one year \$5.00
Za pol leta 2.50	For half a year 2.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00

POZOR. — Številka poleg vašega naslova na listu znači, do kedar imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker tem veliko pomagata listu.

DOPISI važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrta dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

J. M. Trunk:

Suša in -- lakota

Kako pravilno ali napačno svetovno naziranje vpliva na čisto navadne razmere v vsakdanjem življenju, se vidi zelo jasno iz prerakanja, ki se suče okoli — pijače, ne ravno okoli vode, temveč pijače, ki je količjak v zvezi z alkoholom. Vse pa kaže, da se utegne priti še do nadaljnjih prerakanj, ki se raztezajo celo na porabo jestvin, kakšnih jestvin in kakšno njih uporabo.

Poreče kdo: "Kaj ima svetovno naziranje o človeku, njegovemu namenu, koncu, naravi itd. opraviti s kako pijačo ali kako jedjo?" Pa ima.

Vsaj glede alkoholnih pijač je prerakanje zelo živahno, in važno vlogo je igralo celo pri zadnjih predsedniških volitvah, in še bo igralo morda še bolj važno vlogo. Vse pa kaže, da se raztezne prerakanje in razpravljanje celo na — jed, jedila, jestvine.

Glede opojnih pijač ni dvoma, da so mnoga naziranja napačna, zgrešena. Prohibicija je postala ne samo morda nadležna, krivična, smešna, nemogoča, celo zelo kruta, nasilna, in v svojih izrodkih preti ugonobiti najsvetejše človeške pravice, ogroža človeško svobodo in ogroža pravice, ki so ameriškanskim državljanom zajamčene v ustavi. To vendar niso malenkosti.

Povsem je opravičeno vprašanje: "Odkod to? Odkod ogrožanje teh pravic? Odkod nevarnost njih ugonobitve?"

V pijačah samih ne more biti razlog za tako obsežno vplivanje na tako važne zadeve. Prav gotovo ni v kakem alkoholu, v vinu, pivu ali žganju. Prerakanje se suče okoli porabe, oziroma zlorabe opojnih pijač, tu se začnejo napačna pojmovanja, in ta pojmovanja so v zvezi s svetovnim naziranjem, predvsem o človeški naravi.

Naziranje ne more biti pravilno, ako se smatra nekako za greh, če kdo izpije glažek rujnega vina, močnejšega piva ali tudi malo bolj močno robo. Napačno naziranje pa je tudi vzrok in razlog, če se take pijače zlorabijo, če pride do gredga pijančevanja, in nastane prerakanje o alkoholizmu.

Svetovno naziranje o človeški naravi. Brezpogojni zagovorniki prohibicije grejo predaleč glede opojnih pijač, ker niso na pravem, povsem ne na pravem o stališču človeka v stvarstvu. Vse stvarstvo je človeku na razpolago, seve v strogo določenem redu, in če se drži tega reda, je napačno govoriti o kakem — grehu, če rabi in porabi nekaj, kar mu ne služi morda ravno neposredno za obstanek, a mu lahko ta obstanek olajša in razvedri njegovo srce pri težki borbi za obstanek.

Svetovno naziranje o človeški naravi. Ako je človek le nekako bolj razvita žival, potem pače pri porabi raznih pijač lahko pod žival. Kako to? Prava žival stoji namreč pod strogimi in neizprosni zakoni narave, pod naravnim nagonom, ki urejuje povsem pravilno porabo pijače pri nastali žeji. Žival ne gre preko nagona. Kadar se konj napije, ga lahko ubiješ, a pil ne bo niti kapljice. Ako je pa človek le višja žival, je pod živaljo, ker ni pod neizprosnim zakonom nagona, zato pije človek, ki ni več žejen, in pije, da se valja, da se zvrne v občestni jarek.

Kaj sledi iz tega? Pač to, da svetovno naziranje, da bi bil človek le kaka bolj razvita žival, ne more biti pravilno, ker drugače bi moral stati pod zakonom nagona, kakor stoji

pod tem zakonom prav vsaka prava žival.

S tem nikakor ni rečeno, niti iz tega ne sledi, da bi moral vsak, ki je "živalskega" svetovnega naziranja, biti — pijanec, se valjati v jarku, zlorabiti kako opojno pijačo, ker človek brez nagona stoji pod vplivom moralnih zakonov, a je pri tem svobodan, da se jih drži, ali jih preze, in je samo na sebi irelevantno, kakšnega svetovnega naziranja je, ko odvisi vse v človeškem moralnem ravnanju od njegove svobodne volje. Zato se zvrne lahko tudi drugače "dober" kristjan v jarek, ako nima volje, da se drži reda, moralnih obveznosti.

Suša ali mokrota ima torej zelo globoko korenino, in kjer ta korenina ni povsem zdrava, se prikažejo izrodki na vse strani. Tu tiči jedro prohibicije.

Če se, kakor kaže, zadeva prenese polagoma celo na — jed, bo prav ista zmeda in zmešnjava prav radi istega svetovnega naziranja. Suša igra v javnosti važno vlogo, tako vlogo utegne zaigrati tudi — lakota.

KDO JE NOVI JUGOSLOVANSKI KONZUL V CHICAGI?

Chicago, Ill.

Poročano je že bilo, da je te dni dospel v Chicago novi Jugoslovanski generalni konzul Dr. Gjorgje Kolombatović, rodom Hrvat iz Splita.

O njem piše "Pučka Prosvjeta" v domovini to le:

"Nedavno je bil te dni imenovan za generalnega konzula v Chicagi dr. Gj. Kolombatović, zaslužen mož naše domovine. Je mlad, zdrav, naobražen, poln izkušenj in volje do dela za narod in državo. Rodil se je v Splitu leta 1887. In je sin spoštovane družine. V rojstnem mestu je dovršil srednje šole. Vseučilišče je izdelal v Zagrebu in v Pragi je študiral pravo in leta 1911 postal doktor prava. Takoj že v njegovih mladih letih je kazal veliko ljubezen do svoje domovine, za katero se je boril ob vsaki priliki. Začasa njegovega triletnega šolanja v Pragi na vseučilišču, spoznal se je s češkimi narodom in njegovimi tendencami. Stopivši v življenje, je začel netiti demokratiški pokret in za osvobodjenje v geslom proti Avstriji za narodno jedinstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Za časa vojne leta 1914. bil je vsled tega proglašen politično nezanesljivim in poslan najprej v Galicijo, pozneje na madžarsko fronto v prve linije bojev v očitno pogubo. A v bojih na madžarski granici se mu je posrečilo, da je utekel s celo četo h Rusom, radi česa, je odredila avstrijska vojaška oblast proti njemu postopanje in bil obsojen na smrt. Ko je prišel v Rusijo je takoj vstopil kot prostovoljec v srbsko vojsko. Uspelo mu je leta 1915, da je preko Rumunske došel v Srbijo in kot častnik je v tem letu prešel Golgotu Albanije, preko katere se je junaška srbska vojska umaknila pred številnimi Tevtoni, ki so opustoševali srbsko domovino. Leta 1916. prišel je preko Londona zopet v Rusijo, da organizira čete prostovolj-

cev. V tem času je začel v Rusiji izhajati tudi list "Slavenski Jug" v Odesi, katerega uredništvo je sprejel on. Tam je ostal do konca vojne leta 1918. Takrat se je povrnil v domovino kot načelnik delegacije za vrnitev naših ljudi v Jugoslavijo. Stopil je v diplomatsko službo, v kateri se je izkazal vrlo spreten in vreden v svojih poslih. Najprej je bil nastavljen kot podkonzul v Diseldorfu v Nemčiji, zatem v Bukarešti v Rumunski. Potem je bil uposlen v ministrstvu vnanjih del, kjer je avanziral v čin tajnika prve klase. Potem je bil poslan v Tirano, Albanijo. Zatem mu je bil poverjen konzulat v Valoni na Italijanskem. Od tod je bil premeščen za prvega tajnika na jugoslovansko poslanstvo na Dunaju. Odtod v Atene na Grško, odkjer je poslan v Chicago kot generalni konzul. Malo naših državnih uradnikov je v tako kratki dobi imelo toliko odličnih položajev naše diplomatske službe kot baš on. Prepričani smo, da naši izseljenci v Chicagi bodo našli v novem konzulu iskrenega svetovaleca in odličnega zaščitnika.

G. Dr. Kolombatoviću, novemu jugoslovanskemu generalnemu konzulu v Chicagi ključno prisrčno dobrodošel in prisrčno pozdravljen med nami!

ŠE O ROMANJU NA SV. GORC.

Milwaukee, Wis.

Ze malo pozno, ali vseeno želim poročati o našem romanju na sveto goro, katerega smo priredili pod vodstvom naše vrle rojakinje Miss Josephine Novak in njenimi pevci in pevskami. Res čast takim cerkvenim pevcem, kakor so naši. Bilo nas je čez sto romarjev, to je bilo veselja. Busi so dospeli do slovenske Cerkve 4th ave. in Mineral str., to je bilo na Mali šmaren. Kmalu je bil vsaki na svojem mestu in ko smo začeli odhajati, so naši prvi zapeli to lepo Marijino pesem: "Marija skozi življenje, ti srečno vodit znaš," in

potem celo pot, tako da smo kar kmalu dospeli na zaželjeni kraj. Ko dospemo, smo si vse ogledali, velikansko cerkev, ki pa še ni dogotovljena! Svete maše se namreč berejo v spodnjih prostorih, tako smo tudi mi Slovenci imeli svojo sv. mašo in naši pevci so peli tako lepo, da še nikoli tako. Neki Nemec se je jako lepo izrazil o njih, posebno alto sola so bili čez vse lepi čisti glasovi.

Torej dragi pevci mi vsi se vam lepo zahvaljujemo za tako prireditev in želimo, da se večkrat kaj takega priredite

Slovenski romar.

ZAHVALA OD MATERNEGA DRUŠTVA.

Waukegan in No. Chicago, Ill.

Dolžnost me veže, da se zahvalim za 15. sept., ker ste se v tako obilnem številu udeležili veselice, da se je tako lepo vse obneslo in zahvalim se preč. g. župniku M. Butalu, za krasne besede pri sv. maši, katere so nam segale globoko v srce, da bi dal Bog, da bi moge vse matere in žene natanko spolnovati kot nam pravila od društva govore. Nadalje se zahvaljujem vsem ženam in materam, ker ste se tako lepo vdeležile sprejema iz šole v cerkev in posebno zahvala gre tistim, ko ste pristopile v materno društvo 11 žena in mater imamo že več pod našo krasno zastavo. Zahvala tudi našemu cerkvenemu pevskeemu zboru za lepo doneče petje pri sv. maši in našim možem, ker so tako mojstersko poterkovali, da nam je kar srce poskakovalo. In za zvečer se Dramatičnemu klubu zahvalim za krasno igro, ker ste je tako lepo izpeljali, da je bilo veselje poslušati. Zahvala tudi Ukaelem dekletam, ker ste nas razveseljevale in tako okroglim pesmim. Zahvala bo tri in materi za krasne darove in materam, katere ste tikete prodajale, da je tako lepa svota prišla skupaj. Zahvala splošno vsem, kateri ste pomagali na ta ali oni način. Vsem ključem Bog plačaj!

S pozdravom

Mary Marinčič, predsed.

ČE GRE MOŽ V SPREMLJIVU DRUGE ...

V nekem zelo modernem hotelu v Cannesu se je nedavno odigrala razburljiva drama. Ruska grofica Liderova, ki živi s svojim možem, bivšim carističnim diplomatom v Parizu, je presenetila svojega moža v kopalnici in trčila obenj baš v trenutku, ko je zapuščal hotel v družbi Frederike Golešove, svoje prijateljice. Brez besede je potegnila iz ročne torbice samokres in sprožila petelina. Golešova je padla, od krogle smrtno pogodena, na tla in izkrvavela. A tentatorka je pri zaslišanju izjavila, da je moža že delj časa opazovala in stregla po življenju njemu in njegovi priležnici.

KAJ JE NOVEGA V PRIMORJU?

"Čez 50 let ne bo treba več" — ali res?

Letina v Istri.

Vse cerkvene publikacije, namenjene vernikom, morajo biti po določbah konkordata sestavljene v italijanskem jeziku, k italijanskemu tekstu doda cerkvena oblast v Julijski krajini lahko slovenski prevod. Akt o poroki mora biti napisan samo italijansko. Če je potrebno pojasnilo, bo sledilo v narečju. Fašistični tisk zahteva, da se mora vsa poročna ceremonija izvršiti edino le v italijanskem.

Letina bo v Istri, kakor vse kaže, vendar kolikor toliko ugodna. Fašistični tisk pravi: "Še eno leto suše pa bo prebivalstvo zapustilo svoja polja. Dolga zima in pozna spomlad sta videli v mnogih, premočnih hišah strašen prizor lakote. Olive je letošnji mraz tako poškodoval, da sploh ne bodo dale nobenega sadu."

Italijani hodijo ogledovat jugoslovansko mejo.

V Zader izletajo neprestano večje in manjše skupine italijanske mladine. Sedaj so bili tam dopolavoristi iz Benetk. Slovesen sprejem, ogledovanje meje, navdušeni govori. Cav. Avenanti je v svojem grmenju postavil italijanske zastave na dalmatinske gore, pričakujoč, da postane skoro ves Jadran "beneški zaliv."

Novi učitelji.

Pismeno izkušnja za stalno učitelje so napravili na učiteljsku v Tolminu: Filt Andrejina, Močnik Herta, Rutar Ljudmila, Rutar Štefka, Rutar Mirko, Rutar Anica iz Čadrga in Gabršček Ludvik iz Volč.

Domachine ob kruh — Lahe h kruhu.

V Logu pod Mangartom so odpustili pretekli teden pri električni centrali nad sto domačih delavcev, kar je za mnoge družine hud udarec.

Duhovska vest.

Za kaplana v Idrijo pride novomašnik g. Ivan Budin iz Mirna. G. Ivan Tržen, kaplan v Idriji, je imenovan za župnega upravitelja v Lomu.

Slovensko podjetje v tujih rokah.

Elektrarno v Tolminu je prodal g. inženjer Oskar Gabršček neki italijanski družbi v Rimu. Sedaj vodi elektrarno že nova trdka.

Smrtna kosa.

V Vrtojbi pri Gorici so pokopali Frana pl. Locatellija, ki je županoval tam celih 30 let. Bil je vreden gospodar in dober človek.

Nesreča.

V Temnici na Krasu se je smrtno nesrečel 25-letni Angelj Trampuž. Zbiral je staro železje in strelivo. Med tem je bila stara, zarjavela granata, ki se je razpočila in Trampuža težko poškodovala. Lani je bil pri slični nesreči izgubljen oko in tri prste na roki. Pohabljenec je že v vsaki vasi preveč.

Moderna kuharica. "Ampak Ema, saj ne znate niti ognja zakuriti!"

"Saj ni tudi čuda, milostliva; doslej sem imela opraviti samo z električnimi ognjišči!"

PRED STO LETI NA DOLENSKEM

Poldrugo uro od Novega mesta ob progi proti Straži. Toplicam leži na nizkem holmu sredi obširne planjave, polne valujočega žita in zelenih livad, nad izlivom Prečne v Krko grad Zalog (Breitenau) obdan z vncem smrek in sadnega drevja.

Pol ure za njim se dviga na jugu Straško gričevje, ki skrivva pod svojimi severnimi skalnimi čermiti divni Luknjiški grad, nekdanjo last proslulega Erazma Predjamskega, danes pol razvalino. Potok Tšenjenca, ki je pri Ponikvah izginil pod zemljo, prvine tu na dan pod imenom Prečna in oskrbuje Novo mesto z električnim tokom.

Prošlost in sedanost. Blizu tam prijazna vasica Prečna z novo krasno gotško

cerkvijo sv. Antona, zaščiteni vseh ubogih in samevačjih Evinih hčera, ki pridno romajo pod njegovo siljasto streho. Za telesni blagor pa z vneom skrbita dva gostilničarja dol pod cerkvijo.

In zadaj za holmi, griči in brdi 507 m visoko kraljuje grad Hmeljnik, ponosen in kljubujoč kot pred stoletji in z razgledom, ki mu je težko najti primere v bližnjih in daljšnjih deželah, kot trdijo oni, ki so imeli priliko videti slikovito gradovo širom srednje Evrope.

Dalje hiti pogled na Tško goro in njene vinske hrambe ter na bajne Gorjance. Večen bodi spomin njih oboževalec in glasniku Janezu Trdini, na čigar ime je krščen najvišji vrh sv. Jera 1181 m, sedaj Trdinov vrh, ki kot stražar ldi

nad prelepo novomeško kotlino, posejano s pisanimi vasicami in trdnimi gradovi ter bogatimi graščinami, ki jih ni v nobenem kraju Slovenije toliko kakor tukaj.

Na drugi strani železniške proge se lepo vleče tih potuhnjena Krka. V njej se ogleduje onstran graščina Srebrnice, tam dalje kočevski gozdovi z visokim Rogom, koder ni baš redek slučaj, da srečaš medveda ali divjega merjasca; pod njim pa so zdravilne Toplice, naprej pa se razprostira sam gozd.

Tak je razgled izpred zaloske graščine. Niso imeli slabega okusa in ne pomanjkljivega čuta za naravo gospodarje, ki so si izbrali tu svoj dom.

Kdo so bili, je težko dognati. Ob Valvazorjevem času je bil grad dedna last rodbine Portice, ki so morali biti veliki stiskači. Tako pripoveduje

Valvazor o vdovi Ivana Jakob Portice, da je zapustila ob svoji smrti vse prihranjene novce zašite in zavite v same eunje.

Davno prej je pripadala graščina novomeškemu kapitlju. Danes pa je njen lastnik g. Pavel Langer pl. Podgoro iz Bršljina pri Novem mestu.

Pred sto leti je gospodaril tod Anton Jelovšek pl. Fichtenau. Zahotelo se mu je prijateljstva, družbe in večjega mesta, pa je prepuštil grad oskrbniku ter se odpeljal z ženo in sinčkom v Ljubljano.

V nedeljo, 19. avgusta 1827 zvečer je v občini bogati in številni lovskimi trofejami okusno urejeni obednici deževalo lovskih krilatic in lovskih latinščina je praznovala svoje orgije, ker je našla v oskrbniku in gozdarju izredne talente, zvezane z izvrstnim poznavanjem divjačine in lovskve

tehnike kot tudi združena prisotnost duha in samoobvladnje, kar vse je za pravo lovsko-epsko umetnost, ki jo svetlo nazivlje "lovsko latinščino".

Sama sta bila, spodaj pa je bilo nekoliko služinčadi. Vse drugo je izkoristilo prosti dan in izletelo. Večerjala sta polagoma in z užitkom.

Malopod deveti uri ju prekinje pritajen šum in mrmranje pod okni. Skočita pred zagon in izletelo. Večerjala sta polagoma in z užitkom. Malopod deveti uri ju prekinje pritajen šum in mrmranje pod okni. Skočita pred zagon in izletelo. Večerjala sta polagoma in z užitkom.

Krdelo težko oboroženih divjih obrazov se zrine v sobo. Spreddaj visok mlad mož, dozdnevno poglavar. Zagorelo gladko obrto lice mu je obkrožala redka, kratko pristr-

žena črna brada. Izpod vojaškega plašča se mu je svetlil nekak oklep. Drugi so bili oblečeni po turško. Večina je imela puške, vsem pa so strelce izza širokih pasov pištole in handžarji.

Na obrambo ni bilo misliti in bila bi tudi brezuspešna. "Pokazi nam, kje je denar, ali pa ti odrežemo glavo!" nahruli harambaša oskrbnika. Gladko mu je tekla nemščina, dočim so njegovi tovariši grozili v bosanskem narečju. Zgrabili so prestrašena uradnika in ju skupno z jokajočo služkinjo, ki so jo bili presenetili v kuhinji, prislili, da so jih vodili po gradu. Zaman so jim reveži zatrjevali, da ne vedo za nobeno stvar, da ni gospodarja doma, da je gotovo vzel denar s seboj. Vse to ni nič zaleglo. Roparji so razbili skrinje, vdri v omare in odnesli zlatino, nakit, ves

srebrni pribor in še sto goldinarjev denarja, edinole gospojne garderobe se niso dotaknili.

Med tem je mladi harambaša ostal v jedilnici in mirno pospravil oskrbnikovo in gozdarjevo večerjo. Nato je sedel za klavir in zaigral nekaj poskočnic, ki so mu vrole tem bolj iz srca, ker so baš tedaj prinašali roparji nakradeno zlato in srebro na mizo.

Slednjic je nagradil svoje zveste z najboljšim vinom, ki je ukazal prinesiti iz kleti na dvorišče.

(Konec prih.)

Dovolj časa ima. Sprevodnik: "Vi morate doplačati. To je brzovlak, vi pa imate vozni listek za osebni vlak."

Potnik: "Zaradi mene lahko vozite bolj počasi; imam dovolj časa."

Tvoj nedeljski tovariš.

TEDENSKI KOLEDAR.

- 29 Nedelja — 19. po bink. Mihael, nadangel.
- 30 Ponedeljek — Jeronim.
- 1 Torek — Remigij.
- 2 Sreda — Angeli varuhi.
- 3 Četrtek — Terezija D. J. (Mala Cvetka).
- 4 Petek — Francišek Asiški.
- 5 Sobota — Placid.

Rev. K. Zakrajšek:

DEVETNAJSTA NEDELJA PO BINKOŠTIH.

“V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh,” je govoril ujaljeni Stvarnik Adamu v raji po grehu. Telo, sestavljeno iz zemlje, potrebuje zemeljskih snovi, da se ohrani živo in da se razvija. Da bi pa človek v kaki svoji obupnosti ne sestradal svoje telo in ga tako na lahek način ne uničil, združil je Stvarnik s telesom dve sili, lakoto in žejo, ki ga primorata, da si išče potrebne hrane za svoje telo. Toda tudi te dve naravni sili sta pokvarjeni po grehu in se lahko spremenita v strast, kateri pravimo požrešnost.

1. Požrešnost je neredno hrepenenje po jedi in pijaci in neredno njih življenje. Da bi Bog osladil človeku njegov “pot obraza” vsaj nekoliko, zvezal je z življenjem malo prijetnost. Čut okusa čuti prijetnost, ko vživa dobre jedi in pijače. Toda človek mora jesti in piti samo zato, da si ohrani telesne sile. Pri požrešnosti pa postane ta mala prijetnost grla glavni namen življenja. Požrešni človek je in pije, da si vzbuja to prijetnost, ki mu postane glavni namen življenja. Zato seveda pa zlorabi jed in pijačo, da je in pije preko mere.

2. Ta strast je silno nevarna človeškemu telesu in duši. Telesu je nevarna, ker zapelje človeka, da ne gleda pri tem na svoje zdravje. Tako trpi telo dostikrat radi tega na svojem zdravju na prebavilih zlasti in na celem telesu. Koliko hudih boleznih, kakor rak v želodcu in črevah, je samo posledica požrešnosti, nezmernega življenja jedi in pijače sploh, zlasti pa nekaterih vrst, kakor so n. pr. sladke stvari. Koliko boleznih povzročajo samo “kendi” in “ice cream”, katerih človek pogosto vživa preveč radi njih sladke prijetnosti v grlu. Še več boleznih povzročajo požrešnost in pijaci. Pijačevanje, gašenje strasti požrešnosti in pijaci, ki v grlu žge kakor ogenj onega, ki se je tej strasti udal, povzročajo toliko boleznih, da jih je nemožno naštetih. Rdeči nosovi in druga rdeča znamenja na obrazu so šele samo svari la nesrečnemu sužnju te strasti, ki ga opominjajo na bližajočo se nesrečo. Bolnišnice, zlasti pa norišnice, so polne žrtev te strasti. Tudi pri tej strasti edo zdravniki povedati prežalostno zgodbo prokletstva te strasti za človeka.

In na duši! Koliko tisočev in tisočev mladih življenj gine v tej sužnosti, ker so se udale tej strasti! Koliko prezgodnjih grobov izkoplje ta strast na naših pokopalščih! In po družinah, o koliko je prekletstva tam radi požrešnosti in pijaci! Kako strašno tepe milijone ubogih sirot, otrok, pijancev! Koliko solza iztisne iz oči nesrečnih žena pijancev! Koliko hudobij ima svoj izvor in pijaci! Mladenci zaide na grdo cesto nečistosti največ skozi požrešnost pijančevanja. Koliko umorov in pobojev se zgodi v pijanem stanju! Koliko revščine in pomanjkanja zahteva ta strast!

In brezverstvo in odpad od vere, kolikrat je samo naravna posledica tega greha. No, pa saj ni mogoče naštetih vsega zla in vsega prekletstva, katerega povzroča ta strast na svetlu! Nemogoče je naštetih vso dolgo vrsto greha in hudobij, ki izvirajo iz te strasti.

3. Najhujše je pa pri tej strasti, da se je tako težko izmotati iz te vrvi, ako je enkrat satan dobil človeka nanjo. Pijanec se spreobrne, ko se v jamo zvrne. Človeka tudi poniža pod žival, kajti žival ve, kedaj ima dosti, človek pijanec, požrešnež, pa ne. Kako strašno propade vsak človek, ako se ji uda! Kako se poniža pred drugimi! Kako je grd, ko je pijan, ko govori nespametno, ko je v zasmeih vsem treznim ljudem, ko se zaletuje po ulici, ko pade v blato in se ne more dvigniti, ko preklinja, ko doma razgraja itd. Kako ta strast že v obraz svoje žrtve vtisne grde, nagnjusne znake, s katerimi zaznamuje svojo žrtev!

Zato je požrešnost tudi grešna v božjih očeh in sv. pismo pravi, da taki ne bodo videli nebeškega kraljestva.

O, zato varujmo se požrešnosti, zlasti požrešnosti in pijaci! Naj razum gospoduje nad temi počutki in pazi nanje, da se ne pokvarijo v strast! Gojimo zato treznost! Boj pa pijančevanju na celi črti! Amen.

JAKOPINOVA TOLPA PRED PRAVICO

Novo mesto, 5. septembra. Danes je za novomeško poroto zelo zanimiv dan. Na zatožni klopi sede znani dolenski Čaruga Nace Jakopin in njegovi štirje tovariši Kolenc Franc, Mali Martin, Mali Avgust ter Verhovšek Janez.

Razpravi, ki bo trajala danes in jutri ves dan, predseduje predsednik okrožnega sodišča g. dr. Božidar Romih, kot prisednika pa sodelujeta gg. sodnika Durini in Hočvar, zapisnikar je g. Pureber, obtožbo pa za stopa državni pravnik g. Barle. Zagovorniki obtožencev so gg. dr. Režek, dr. Gros, dr. Zupančič, dr. Ivančič in kazenski zagovornik Pečar.

zapore v Višnjo goro. Iz zapora pa so pobegnili že po treh dneh, se potikali okrog ter povsod kradli in ropali. Toga Jakopin se je tega življenja kmalu naveličal in se je že dober teden po begu iz zapora sam javil oblastem. Njegova starejša tovariša pa sta šele sedaj začela pravo rokovnjaško življenje. V svojo družbo sta pritegnila še tri enakovredne tovariše, oba Malija in Verhovška. Izvršili so celo vrsto večjih in manjših virov in ropov. Kmetje na Dolenskem so se splošno začeli bati za svoje imetje. Prebivalstvo je bilo tudi v strahu za življenje. Ime Naceta Jakopina je kmalu zaslovelo po vseh Sloveniji.

Vlomilska tolpa pa ni znala le krasti in ropati, ampak se je znala tudi dobro skrivati. Saj so jim bili noč in dan za petami orožniki, toda dolgo brez uspeha. Jakopinova družba se je vselej naglo pojavila, izvršila svoje posel in izginila brez sledu. Med kmetiskim prebivalstvom je imela mnogo prijateljev in pomagačev, ki so deloma iz strahu ali iz kakršnekolikori prikrivali zločinca in jim dajali tudi informacije, kje bi se dalo še kaj ukrasti. Vsi vlomi in ropi so bili izvršeni ponoči ter navadno grozili z revolverji. Reparji so obiskali zlasti mnogo zidanih in nakradli cele zaloge vina. Kradli so tudi meso, slanino, jajca, česar so poleg obleke največ nakradli. V splošnem pa vlomilci niso nikjer izbirali, odnesli so vse, kar jim je prišlo pod roko. Čiste gotovine so odnesli raznim ljudem okrog 20.000 dinarjev. Ako se je nočnim obiskovalcem kdorkoli postavil v bran ali če jih je sploh kdo presenetil, kar pa se je zgodilo le redkokdaj so vsakemu grozili z orožjem in ga tako ustražovali, da jih ni več oviral pri delovanju. Največkrat so vlomili skozi podstrešje in navadno je kdo izmed njih stražil zunaj.

V noči 8. aprila so n. pr. vdrli v podstrešje pri Francetu Pevcu v Gorenji vasi. Hišni gospodar se je od ropota zbudil ter stopil v podstrešje, kaj se godi zgoraj. Izpod podstrešja pa je tedaj skočila črna postava ter ga potisnila nazaj v hišo. Za gospodarjem sta stopila v sobo dva moška, tiščala vrata in zahtevala denar. Med tem se je pod oknom oglasil tretji in ustrelil skozi okno. Streljala pa sta tudi oba druga v hiši.

Dramatična je bila aretacija posameznih vlomilcev. Jakopin na so, kakor znano, aretirali v vlak na Zidanem mostu. Kolenca pa so vjeli kmetje sami. Prišel je namreč 12. maja v neko gostilno v Mirni in si tam privoščil krepek zajtrk. Nato pa je odšel v drugo gostilno, kjer je naročil vina. Ko je videl, da ga domači sumljivo gledajo in da so ga najbrž spoznali, je brzo zapustil gostilno in jo jadrno popihal proti Sv. Križu. Med tem pa se je že zbralo nekoliko pogumnih mož, ki so ga končno dohiteli in zgrabili. Kolenc je sicer hipoma potegnil repetirno pištolo, katero pa so mu moške iztrgali. Nato so ga odpeljali v zapore.

Po aretaciji je Nace Jakopin priznal vse vlome in rope in izdal tudi svoje skrivce. Tako so prišli pravici v roke tudi Verhovšek in oba Malija ter oddaljeni pomagači Matvež Rogelj, Franciška in Jožefa Rogelj ter Helena in Ivana Mali, kateri so svojo zasluzeno kazen že prejeli pred rednim okrožnim sodiščem v Novem mestu.

Nace Jakopin je največji v družbi petorice. Je krepko zrasel, ponosno zravn, visokega čela, čedno oblečen.

Franc Kolenc je za glavo manjši od Jakopina. Je bolj zanemarjen, ima divje zmršene lase, govori pa v nasprotju z Jakopinom silno korajžno.

Oba Malija sta majhne postave in se izgovarjata, da sta bila od prvih dveh zapeljana. Verhovšek je zadnji od petorice ter je le deloma sodeloval.

Zasliševanje obtožencev.

Obtožnica obsega 36 s strojem pisanih strani. Po prečitani obtožnici je trajalo zasliševanje petih obtožencev ves dopoldan.

Predsednik: “Jakopin, je vse res tako?” — Jakopin: “Ne, čisto tako pa ni! Jaz povem čisto po pravici!” — Avgust Mali pripoveduje sodišču, da je bil nagovorjen in da je žrtev ostalih. — Predsednik: “No, pa jih je dosti stalo, da so Vas nagovorili!” — Mali molči. — Predsednik je nato našteval posamezne slučaje in vprašal potem obtožence, če je točno in če so res tako in toliko pokradli, kot trdi obtožnica. — Jakopin: “Nemara je res!” — Kolenc: “Najbrž je bilo tako.” — Ostali trije molče. — Predsednik: Pri Verbiču na Kremenjaku ste bili dvakrat v zidanciji?” — Kolenc: “Ne, jaz sem bil enkrat.” — Predsednik: “Pa 30 litrov vina ste vzeli?” — Kolenc: “Ne, toliko ne. Manj.” — Predsednik: “Ključ od vrat ste odnesli!” — Oba: “Ne, tega pa ne!” — Predsednik vpraša Matija: “No, koliko ste vzeli vina?” — Mali: “Jaz sem ga spil dva kozarca.”

Predsednik: “Iz shrambe Franceta Kosa ste odnesli 14 gnjat, in z mastjo nabasan želedec. Ko so imeli že vso robo pripravljeno pod oknom, pa jim je Martin Mali, ki se je jezil, da so premalo dobili, pokazal na kaščo, češ da bi imeli obiskati še kaščo. Dne 30. marca sta prišla Jakopin in Kolenc skozi okno v hišo Alojzije Perk. Vzela sta jedilno orodje, zalogo kruha, mast, jajca in drugo. Ste vzeli to?” — Jakopin: “Vse ne, samo jedilnega orodja ne.”

— Predsednik: “Dne 31. marca sta bila oba vlomilca že na Malem Sirknu v hiši Martina Zonte. Kakor se vidi, ste sli vsak večer na lov.” — Predsednik našteva nato celo vrsto nakradenega blaga. Obtoženci vse priznajo. — Predsednik: “Kdo je prvi vdrl v hišo?” — Jakopin: “Jaz!” — Predsednik: “Dne 8. aprila ste vlomili v Gorenji vasi pri Mokronogu, to pot vsi štirje. No, sedaj ste že korajžo dobili. Navadili ste se in tudi vidva sta stopila v akcijo. Jakopin in Kolenc sta se splazila noter, oba Malija sta pa stala spodaj. Je tako, kaj?” — Martin Mali trdi, da se ni dotaknil nobene stvari. Sploh je zagovor obtožencev, zlasti Malijev silno dramatičen ter zbuzja pri številni publiku ponovno smeh. — Predsednik: “Oborožen je bil le Jakopin?” — Jakopin: “Tudi ona dva sta imela orožje.” — Mali: “Ampak moj revolver je bil suh in pokvarjen, nisem mogel streljati z njim.” — Predsednik: “Toda ljudje so se ga vendar bali, če ste grozili z njim.” — Mali: “Saj nisem nikomur grozil.”

Predsednik: “Pojdimo dalje! Še tisto noč ste bili v hramu Janeza Peneta na Vrhku!” in našteva celih pet minut različno nakradenega blaga. — Jakopin: “Gospod sodnik, midva tega nisva nič vzela.” — Martin Mali: “Eno lopato sem vzel in nesel domov.” — Predsednik: “Potem sta šla Jakopin in Kolenc zopet sama na rop. Med drugim sta na Veliki Gobi pri Francetu Stabiču vzela tudi kup obleke, rožni venec in celih karah ali drugače za podrobnejšo razprodajo v gori omenjen namen popolnoma v skladu s postavo, in se Vas ne bo, razen ako je očitna namera za kršitev zakona, pri razpošiljanju in razkladanju nadlegovalo v nobenem oziru, (na pr. da bi se popisovala imena kupcev na končni postaji itd.), in tudi se Vas ne bo nadlegovalo pri izdelovanju za domačo uporabo, razen ako se ne bo jasno dokazalo, da se ta neopojni sok nepostavno prodaja iz ali v take domove, in se ne bo s “search warrantom” vstopilo v take domove v svrhu preiskave.”

Opoldne se je razprava prekinila do štirih popoldne. (Konec jutri.)

SOČNO GROZDJE ZDAJ NA TRGU; UPORABA ZA SADRNI SOK POJASNJENA.

Krasno sočno grozdje, sveže iz solčnih kalifornijskih vinogradov, je na prodaj pri čikaških trgovcih. Zelo se povprašuje po njem, ker je pridelek znano manjši, kakor je bil prejšnja leta.

Zveza kalifornijskih vinogradnikov, v katero jih je velika večina včlanjenih, dela roka v roki s kupci. Izvedla bo tudi industrijski program z prohibicijskim departamentom in bo odgovorna za prodajo grozdja svojih članov.

Zveza tudi naznanja, da je razpošiljanje grozdja, kakor tudi grozdnega soka, za podrobno razprodajo popolnoma v skladu s postavo in prohibicijski agenti ne bodo nadlegovali nikogar pri nakupovanju grozdja, da bi popisovali imena ali drugače, razen, ako je očitno, da se namerava kršiti postavo. Ta izjava sloni na podlagi pisma, ki je bil poslan prohibicijskim upravnikom in ki se glasi:

“Section 29, Title II, iz narodnega prohibicijskega zakona daje pravico do izdelovanja doma neopojnih sadnih sokov pod tremi pogoji, namreč: 1.) Da ta sadni sok v resnici ne bo opojen, 2.) sme biti izključno za domačo uporabo, 3.) Ne sme se prodajati ali dovažati nikomur, razen tistim, ki imajo pravico izdelovati jesih; torej je razpošiljanje sočnega grozdja, grozdnega soka, v celih karah ali drugače za podrobnejšo razprodajo v gori omenjen namen popolnoma v skladu s postavo, in se Vas ne bo, razen ako je očitna namera za kršitev zakona, pri razpošiljanju in razkladanju nadlegovalo v nobenem oziru, (na pr. da bi se popisovala imena kupcev na končni postaji itd.), in tudi se Vas ne bo nadlegovalo pri izdelovanju za domačo uporabo, razen ako se ne bo jasno dokazalo, da se ta neopojni sok nepostavno prodaja iz ali v take domove, in se ne bo s “search warrantom” vstopilo v take domove v svrhu preiskave.”

mena kupcev na končni postaji itd.), in tudi se Vas ne bo nadlegovalo pri izdelovanju za domačo uporabo, razen ako se ne bo jasno dokazalo, da se ta neopojni sok nepostavno prodaja iz ali v take domove, in se ne bo s “search warrantom” vstopilo v take domove v svrhu preiskave.”

V NAJEM

stanovanje, svetlo in zračno, 4 sobe, kopalnica, na novo preslikano; nizka najemina. Vprašajte najemnika na 2. nadstropju na 1903 W. 23rd Street, Chicago.—Tel. Graceland 0962. (2883)

PEČ NA PRODAJ.

Peč za trdi premog, dobro ohranjena, se proda po nizki ceni. Vprašajte na: 3205 So. Avers Ave., Chicago. (2883)

FARME ZA MLEKO.

Na razpolago so Vam izvršne prilike za nakup farm za mleko, ki se nahajajo v slovenski naselbini kakih 400 družin. Lahki pogoji in krasna okolica. Pišite za podrobnosti na PALMER VINGER, Greenwood, Wis.

STAVBENI KONTRAKTOR.

Stavim bungalows s 5 sobami za \$5000; garaže iz opeke, 20 x 20, za \$700; lesene garaže, 18 x 18, za \$280, in sicer vse s popolno opremo. Vzdigujem in podzidujem tudi hiše, na pogodbo ali po dnevnem delu. (2892) Anton Jordan, 2622 So. Harding Ave. Tel. Lawndale 2284.

DR. SV. MARIJE MAGDALENE

štev. 162, K. S. K. I. CLEVELAND, O.

Odbor za tekoče leto 1928:

Predsednica, Helena Mally, 1105 E. 63rd St.
Podpredsednica: Josephine Menart.
Tajnica: Marija Hochevar, 1206 E. 74th St.
Blagajničarka: Alojzija Pihl, 1176 E. 71st St.
Zapisničarka: Julija Brezovar.
Vratarka: Frances Kasunič.
Nadzornice: I. Genevieve Supan, II. Mary Škulj, III. Cecilija Znidarskič.

Duhovni vodja: Rev. B. J. Ponikvar. Zdravniki: Dr. M. F. Oman, Dr. James Seliskar in Dr. L. J. Perme. Redna seja se vrši vsaki prvi ponedeljek v mesecu v stari dvorani št. 1 sv. Vida.

DRUŠTVO SV. VIDA

štev. 25, K. S. K. J. CLEVELAND, O.

Leto 1929.

Predsednik, Anton Skull, 1099 E. 71st St.
Podpredsednik, Anton Strniša.
Tajnik Anthony J. Fortuna, 1093 E. 64th St.
Zapisnikar, John Skrabec.
Blagajnik, Ignac Stepic.
Nadzorniki: John Znidarsic, Stanley Zupan, Jos. Germ.
Zastavonoša, John Modic.
Vratar, Jacob Korencan.
Bolniški obiskovalec, Joseph Ogrin, 9020 Parmelle Ave.
Duhovni vodja, B. J. Ponikvar.
Zdravniki, Dr. J. M. Seliskar, Dr. M. J. Oman in Dr. L. J. Perme.

Društvo zboruje vsako prvo nedeljo v mesecu v Knausovi dvorani ob 1. uri popoldne.
V društvu se sprejemajo člani(ice) od 16. do 55. leta.
Zavarujete se lahko za 20-letno zavarovalnino ali pa za do smrtne zavarovalnino in sicer za \$250, \$500, \$1000, \$1500 in \$2000 posmrtnine.

V društvu se sprejemajo tudi otroci od 1. do 16. leta.
Za bolniško podporo pa \$7.00 in \$14.00 tedenske bolniške podpore, v slučaju bolezni, bolnik naj se naznači pri tajniku samo, da dobi zdravniški list in karto in naj se ravna po pravilih.
Assesment se pobira na seji samo od 10. ure dopoldne do 4. ure popoldne.

PREVOZ - DRVA - KOLN

Rojakom se priporoča za naročila za premog — drva in prevajanje pohištva ob času selitve.

Pokličite Telefon: ROOSEVELT 8221.

Louis Stritar

2018 W. 21st Plac, Chicago, Ill.

Phone: Canal 4340

Vinko Arbanas

EDINI SLOV. CVETLIČAR V CHICAGU

1320 W. 18th St. Chicago

Vence za pogrebe šopke za nveste in vse v to stroko spadajoča dela izvršujem točno po naročilu. Dostavljam na dom.

Tistim, ki uporabljajo kalifornijsko sočno grozdje

Je popolnoma postavno, ako si v svojem domu naredite grozdni sok, ki v resnici ni opojen.

Da se pojasni vsako nesporazumljenje glede uporabe sočnatega grozdja, podajamo v sledečem pismu, ki ga je izdal prohibicijski departament na svoje agente:

“Section 29, Title II, iz narodnega prohibicijskega zakona daje pravico do izdelovanja doma neopojnih sadnih sokov pod tremi pogoji, namreč, 1.) Da ta sadni sok v resnici ne bo opojen, 2.) Sme biti izključno za domačo uporabo, 3.) Ne sme se prodajati ali dovažati nikomur, razen tistim, ki imajo pravico izdelovati jesih; torej je razpošiljanje sočnega grozdja, grozdnega soka, v celih karah ali drugače za podrobnejšo razprodajo v gori omenjen namen popolnoma v skladu s postavo, in se Vas ne bo, razen ako je očitna namera za kršitev zakona, pri razpošiljanju in razkladanju nadlegovalo v nobenem oziru, (na pr. da bi se popisovala imena kupcev na končni postaji itd.), in tudi se Vas ne bo nadlegovalo pri izdelovanju za domačo uporabo, razen ako se ne bo jasno dokazalo, da se ta neopojni sok nepostavno prodaja iz ali v take domove, in se ne bo s “search warrantom” vstopilo v take domove v svrhu preiskave.”

Ta Zveza namerava izvesti svoj program s prohibicijskim departamentom in bo odgovorna za razprodajo grozdja svojih članov.

Najboljše kalifornijsko sočno grozdje se zdaj dobi na vseh tozadevnih trgih in je na višku svoje kakovosti. Pridelak pa je znatno manjši, kakor je bil prejšnja leta in kupci naj si zgodaj zasigurajo svojo zalogo, da bodo na ta način dobili dobro kvaliteto po najnižjih cenah.

Priporoča se Vam, da kupite svoje kalifornijsko grozdje od članov

ZVEZE KALIFORNIJSKIH VINOGRADNIKOV

(California Vineyardists Association)

SIR H. RIDER HAGGARD:

KLEOPATRA

Iz angleščine prevlel: Jos. Poljanec.

"Ne boj se," sem ji prigovarjal, "mojster sem v tej umetnosti. Ako pa se bojiš, pa vrzi ta strup proč in živi. V Rimu boš morebiti še našla srečo, da tam v Rimu, kjer boš stopala v zmagoslavnem sprevedu Cezarja in ženket tvojih zlatih verig bo vdušil smeh trdookih latinskih žensk."

"Ne, umreti hočem, Olimp, Oj, samo da bi mi kdo hotel pokazati pot!"

Tedaj si je Iras oprostila roko in stopila naprej. "Daj mi pijačo, zdravnik," je rekla. "Grem, da pripravim vse za tvojo kraljico."

"Pa dobro," sem ji odgovoril; "tvoje dejanje sem naj pride nad tvojo glavo" In natočil sem tekočino iz steklenice v majhen zlat kozarček.

Vzela ga je, se priklonila pred Kleopatro, nato pa je stopila do nje in jo poljubila na čelo; tudi tovarišico Karmion je poljubila. Nato pa je brez obotavljanja in brez molitve — bila je namreč Grkinja — izpila kozarček, položila roko na čelo in se v trenutku zgrudila na tla in umrla.

"Sedaj vidiš," sem rekel in prekinil smrtno tišino, "hitro deluje."

"Res je, Olimp. Mojstrska je tvoja pijača. Sedaj pa še jaz; žejna me. Napolni mi kozarec, da se Iras ne bo utrudila, ko me čaka pri vratih."

Nanovo sem natočil kozarček; ampak to pot sem se najprvo še delal, kakor da bi ga hotel izplakniti, in sem primešal strupu nekoliko vode; nisem namreč hotel, da bi umrla, preden bi me spoznala.

Nato je kraljevka Kleopatra vzela kozarček, obrnila svoje ljubke oči proti nebu in vzkljknila na ves glas:

"O bogovi Egipta, ki ste me zapustili, k vam ne bom več molila, zakaj vaša ušesa so zaprta mojim krikom in vaše oči slepe za mojo tugo! Zavoljo tega se obračam do onega poslednjega prijatelja, ki ga bogovi ob odhodu pustijo nemočnemu človeku. Pohiti semkaj, smrt, ki tvoja krila obsenčijo ves svet in poslušaj me! Približaj se, kraljica kraljic, ki položiš z enako roko glavo srečnega na isto blazino kakor sužnja in ki poženeš s svojim dihom mehurček našega življenja daleč od tega zemeljskega pekla! Skrij me, kjer vetrovi ne vlečejo in kjer vode nehajo valovati, kjer ni vojsk in kjer Cezarjeve legije ne morejo korakati! Vzemite me v novo kraljestvo in me kronaj kot kraljico miru! Moja gospa si, smrt, in v tvojem poljubu sem spočela. Porajam dušo; glej — novorojena stoji ob robu časa! Sedaj pa — sedaj — pojdi, življenje! Pridi, spanje! Pridi, Antonij!"

Še enkrat se je ozrla proti nebu, izpila kozarček in ga vrgla na tla.

Tedaj je naposled prišel trenutek mojega, toliko časa zadrževanega maščevanja in maščevanja razžaljenih egipčanskih bogov in prokletstva Menkaure.

"Kaj je to?" je zavpila; "postajam mrzla, ampak ne umrjem! Mrki zdravnik, prevarl si me!"

"Mir, Kleopatra! Takoj boš umrla in spoznala srd bogov! Prokletstvo Menkaure je padlo! Dovršeno je! Poglej mene, ženska! Poglej ta nagubani obraz, to sključeno postavo, to živo gručo tuge in žalosti! Poglej! Poglej! Kdo sem jaz?"

Divje je strmela vame.

"Oj! Oj!" je viknila in vrgla roke kviško;

"navsezadnje te spoznam! Pri vseh bogovih, Harmakis si ti — Harmakis, ki je vstal iz groba!"

"Da, Harmakis, da te pahne v smrt in večne muke! Glej, Kleopatra! Jaz sem tebe uničil kakor si ti mene uničila! Jaz sem delujoč v temini in s pomočjo razsrjenih bogov bil tajni vir vsega tvojega gorja! Jaz sem ti pri Akciju navdal srce s strahom, jaz sem odvrgnil Egipčane, da ti niso dali pomoči, jaz sem izpodkopal Antonijevo moč, jaz sem njegovim poveljnikom pokazal zlokožno znamenje bogov! Moja je roka, ki naposled z njeno pomočjo umrješ, zakaj jaz sem orodje maščevanja! Pogubo ti poplačam s pogubo, izdajstvo z izdajstvom, smrt s smrtjo! Pojdi semkaj, Karmion, pomočnica in mojih načrtih, ki si me izdala, a se skesala in pokorila, in ki si sedaj sodeležna moje zmage, pridi in glej, kako bo ta podla ničvrednica umrla!"

Kleopatra je slišala moje besede, se zgrudila na zlato posteljo in zaječala: "Tudi ti, Karmion?"

Nekoliko trenutkov je tako sedela, nato pa je njen kraljevski duh še enkrat vzplamenel, preden je umrla.

Opetekala se je od postelje, iztegnila roke in me prokleta.

"Oj, da bi samo eno uro še mogla živeti!" je zavpila — "eno samo kratko uro, da bi te mogla pustiti umreti na tak način, da se ti niti ne sanja, ti in tista tvoja tajna, nezvesta ljubica, ki je izdala mene in tebe! In ti si me ljubil! Oj, v tem te še vedno imam! Glej, razobri kovarski duhoven," in z obema rokama je raztrgala kraljevska oblačila, "glej, tukaj je noč za nočjo bila tvoja blazina, glej, tukaj so moje roke! Uniči svoj spomin, če moreš! V očeh ti berem — da ne moreš! Nobena vol, nobena muka, ki jo jaz prenašam, se ne more v svoji skupnosti primerjati z besnostjo tiste tvoje globoke duše, ki jo trga hrepnenje, katerega ne moreš nikdar, nikdar doseči! Harmakis, ti suženj sužnjeva, iz globin tvojega zmagoslavja dosegam še večje zmagoslavje in premagana vseeno zmagujem! Jaz pljunem nate — jaz ti kljubujem in te umirajoč proklinjam in izročam mučenju tvoje nemurjoče ljubezni! Oj, Antonij! Prihajam, Antonij! Prihajam k tebi! Kmalu te bom našla in zavita v božansko, neumrljivo ljubezen bova skupaj plavala po globinah vse-mirja! Ako pa te ne bom našla, potem se v miru pogreznem v spanje in noč, na kateri bom ležala mehko postlana, mi bo kakor tvoje naročje, Antonij! Oj, umiram — pridi Antonij — in podeli mi mir!"

Vzlic svoji silni jezi sem se zdrzil spričo njenega zaničevanja, zakaj puščice njenih pikrih besedi so me prebodle. Na žalost — na žalost bila je resnica — puščica mojega maščevanja je padla na mojo glavo! Nikdar je nisem bil tako ljubil kakor sem jo ljubil sedaj! Dušo mi je trgala in zaklel sem se, da naj ne umrjem.

"Mir!" sem zavpil. "Kakšen mir pa čaka tebe? Oj, bogovi, poslušajte mojo prošnjo! Oziris, razveži spono pekla in odpošlji iz njega vse, ki jih pokličem! Pridi, Ptolomej, ki te je zastupila tvoja sestra Kleopatra! Pridi, Sepa, ki te je do smrti mučila Kleopatra! Pridi božanski Menkaure, ki ti je Kleopatra raztrgala truplo, čegar prokletstvu je zoprvala iz pohlepne lakomnosti!"

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Napredno, naprednjaško.

Ko se je začelo med Slovenci bolj intenzivno razvijati politično, gospodarsko in narodno življenje, se je pojavilo tudi napredno stremenje. Beseda je zelo lepa, in tudi stremenje, napredno stremenje bo lepo, ako gre res za napredek na katerenkoli polju. Kakor kaže kulturna zgodovina v zadnjih dobah med Slovenci, je prišlo napredno gibanje v zelo slab glas, in napredno pravcati fiasko, ako se ni obrnilo na neko drugo stran. Vsaj v narodnem napredku je ves napredek prešel v zloglasno naprednjaštvo, napredno frakarstvo. Celo na go političnem polju ni dosti drugače. Ni še dolgo od tega, ko je nek časopis hudo pozabljival nad — naprednjaki, in je menil, da je vsa njih naprednost obstajala v tem, da so stikali po podeželskih farovžih, kuharicah . . . itd. To je bil hud poper, in poper je moral iti tem bolj v oči, ker je prišel iz kroga in tabora naprednjakov, ki so hudo napredni in iz same naprednosti zabavljajo čez — naprednjaške naprednjake. Zgodovina slovenskega naprednega stremjenja ne bo ravno naj-sijajnejša, in naj bo poročala o tem, kar je bilo, ali o tem, kar še utegne pod neko drugačno obliko priti.

Napredni hočemo pa biti tudi Amerikanci, pri čemur lahko pustimo naše domače, slovenske naprednjake popolnoma na strani, kolikor niso vpreženi pač pred voz splošne amerikalne naprednosti in naprednega stremjenja.

Ko je zadnjič nekaj do sto amerikalnih "naprednih" šlo v Rusijo, so pričeli objavljati tudi — vtise. Zelo različni so bili, se razume, saj večina je šla tja samo na uro gledat. — Vsaj začetkoma pa so vtisi poudarjali eno stran: napredno sovjetsko zakonodajo. Rusija je hudo napredna pri zakonodaji glede družine, zakonov, zakonskih ločitev, porodne kontrole, legaliziranih splavov itd. Napredna srca so kar poskakovala samega — napredka.

Ampak naprednost se malo zmeni pri veselju na naprednosti, da pomeni taka napred-

na zakonodaja v svojih posledicah nič drugega kot končno izumiranje, uničenje. To jasno kaže statistika. Pa se "napredni" ne bodo zmenili za kako statistiko, ker režijo se le, da je vse — napredno. Na potu izumiranja je — napredna Rusija, ako se ne spametuje, in na isti poti je tudi Amerika, ki se veseli, da je vse napredno.

Porodna kontrola se enako hudo prišteva med — napredne pridobitve. Baje bo odpravila vso revščino, ker jih bo le toliko, kolikor bo kruha in dosti kruha. He, he. Za tako odpravo revščine se močno potegujejo tudi slovenski reformisti, ko hvalijo kontrolo na vse kripnje.

Res čudna naprednost. Baje zahtevajo ekonomske razmere tako kontrolo. Sicer hudo poudarjajo ravno ti krogi, da ekonomske razmere delajo celo — moralo, ampak tukaj delajo tudi — ljudi, oziroma jih nič ne delajo. Kdo je gospodar? Ali vlada človek nad ekonomskimi razmerami, ali ekonomske razmere nad človekom? Človek ustvarja in njegovo naj bi bilo. Lepo. Pa ni njegovo, človeško, temveč človek je v oblasti razmer, in razmere mu ukazujejo, da mora tako in tako kontrolirati, prilagoditi se razmeram, ne pa razmer sebi.

Ampak hudo smo napredni, in kontrola je zahteva, prava puščica neskaljene naprednosti, in kdor ni za kontrolo, je skoroda tak, da niti v kako človeško družbo ne spada.

Prav družba naprednjaška naprednost.

Slučaj v Waukeganu.

Frances Zakovšek piše v Prosveti št. 195 pod naslovom "Malo pojasnila". Slučaj se nanaša na smrt neke Mary Celarec. Sicer ni razvidno, čemu je bilo malo pojasnila treba, a nekaj je moralo biti zadaj. Ali se je morda "šepetalo"?

Poročilo je vobče podano v dostojnem tonu, razen dveh točk. Čika se malo na sestre bolnice sv. Terezije, "ki skrbijo tudi za grešne bolnike, posebno pa še za take, ki nočejo duhovna in cerkve." Ali je to kaj hudega? Sestre so gotovo storile le svojo dolžnost, nič

več. Sicer se pravi, da "nune nekaj šepetejo", ako so res, pa to ne more biti tako hudo, ker gotovo niso ravno sille v njo. O obisku slovenskega duhovnika pa je "pojasnilo" dostojno.

Pride pa druga točka, ki se glasi: "Ali pa to je možno, da se na ta način lahko pridobi tudi druge bolnike po naselbinah, da duhovni opravijo svoje ceremonije pri bolniku, potem se pa šepete ali celo zmerja, da ko so zdravi, ne potrebujejo cerkve, ko so mrtvi, jim je pa dobra."

Kako je bila Mary Celarec pokopana, iz poročila ni razvidno, bržkone pač civilno, ko je končno odklonila zakramente, češ, "da ona ni nikogar okradla, nikogar ubila in ne o-goljufala, da ne potrebuje nikogar", in je duhovnik mirno odšel. Bilo je toraj vse mirno, in vsa zadeva je prišla pred najvišje inštanco in mirno se je pripustila tej inštanci.

Čemu pa je Frances Zakovšek čutila potrebo, da je podala "malo pojasnila"? V tem slučaju se gotovo ni moglo "šepetati", ko je šlo vse brez cerkve v življenje in smrti. Če se je "šepetalo", se pač tega ne more popolnoma ljudem zabraniti.

Ampak popolnoma drugače je pa s slučajji, na kakršne Frances Zakovšek čika, ko ljudje cerkev sramotijo, vse zasmehujejo, vse smešijo, se vsemu posmehujejo, pa je malo drugače, ko se bliža odločilna ura, in ko vsaj po smrti potom sorodnikov silijo v cerkev, za katero so imeli prej le zasmeh. Ali ni takih slučajev na stotine? Ali se more ljudem zabraniti, da ne "šepetajo" v takih slučajih? Ljudje pač jasno vidijo, in jasno tudi sodo-jo o taki nedoslednosti.

Duhovnik stoji pogostoma pred slučajji, da se mu trga srce, a ne bo pomoči odrekal, ako je le količjak dobre volje, in celo vesel bo, zelo vesel, če se je kak zašmehovalec pre-drugačil, ampak prav nič krivega ne bo, če žive opomni na take slučaje, ker tudi to spada le v krog njegovih dolžnosti. Ljudje pa zelo bistro vidijo tudi brez kakega posebnega opomina.

Kadar se pa prigodijo slučajji, da niti pred smrtjo kdo cerkve in duhovnika ne pozna, pa hoče mrtev v cerkev, in to se prav pogostoma dogodi, potem je pa hudo, več ne rečem.

Dobro pa je, da v vseh slučajih končna sodba ne zavisi od sodbe Frances Zakovšek, niti od sodbe ljudi, temveč od sodbe Tistega, ki bo pravično sodil.

Lahko bi vedeli.

Pri Prosveti bi prav lahko vedeli, da prav nobena protestantska sekta nima — duhovnikov. Imajo le ministre, preacherje, a ordiniranih duhovnikov nimajo, ker je bila zveza pretrgana. Stvar je bila pred leti po dolgem razmotrivanju na pristojnem mestu določena. Duhovnike imajo pravoslavni in morda starokatoliki.

Neki Rev. James Empringham je prišel v hudo kašo. Sicer se v vesteh o njem v Prosveti omenja, da je bil episkopalni župnik, obenem pa se piše o — duhovniku Empringhamu prav dosledno. Ali je kak namen zadi? Zdaj se piše, da je "duhoven-zdravnik izstopil iz cerkve." Kam mu pes tacó? Dalje je zabeleženo: "Duhoven pravi, da je vero izgubil že pred 15 leti, ko je spoznal, da je krščanstvo — kakor ga njegova cerkev razlaga — največje prokletstvo za človeštvo." Oklepaj "kakor ga njegova cerkev razlaga" — stvar nekoliko pojasnuje, ampak čisto naravno je, da mora biti za takega sleparja tudi kako episkopalsko krščanstvo prokletstvo, za človeštvo. Ali ne bo tako?

Prvo je še drugo naj bi bilo. Iz poročila nekega Henrya Somervillea povzamem: "In Moscow the people are well fed, but incredibly badly dressed — vsaj v Moskvi bo hrane, obleke pa primanjkuje." Kako je splošno, poročilo ne pove.

Kakor je enako razvidno iz poročila trgovskega departmana v Washingtonu, namerava Rusija zvišati tekstilno produkcijo vsaj v prihodnjih petih letih in je določeno v ta namen celih 7.000 milijonov dolarjev. Ker so pa pri tem Amerikanci udeleženi (The Lockwood Green Engineers), je opravičen strah, da se bo morda produkcija dvignila, a si Rusi ne bodo mogli nabaviti potrebne obleke radi — cen. Menda je že sedanja ruska tekstilna industrija dosegla predvojno produkcijo, in je vsekako malo čudno, da je celo v Moskvi ljudstvo tako slabo oblečeno. Nekaj ne štima prav in bržkone še dolgo ne bo štimalo.

Morda, morda pa ne.

Neka Carnegijeva ustanova daje vseučilišču v Chicagu priliko, da preiskuje, kakšno študiranje doseže boljše uspehe, ali ono, ki se vrši doma, po "pošti" (dopisovalne šole), ali ono na raznih zavodih, toraj resnično v šolah.

Poizvedbe so baje prišle do enakih rezultatov pri obeh načinih študiranja. Opravičen pa je dvom, da bi bilo tako.

Vsaj v Ameriki je šolanje in učenje potom dopisovanja zelo razširjeno, in morda so uspehi enaki, morda celo boljši v bolj tehničnih zadevah, kakor jasno kaže tudi naša tehnična prednost. V metafiziki pa smo zelo na slabem, in bo morda ta slaba stran prihajala ravno od tega, da se pri študijah ne more uveljaviti osebnost učitelja. V tem oziru pre-kaša Ameriko stara evropska šola. To mogočno vpliva tudi na omiko, ki v svojem bistvu obsega malo več, ne samo le nekaj zunanjske sijaja. Naše javno življenje to jasno poka-zuje.

Povsod je torej hudo.

Nek nemški delavec je bil pet let v Ameriki in se je povrnil v Nemčijo. Vprašali so ga, kako je glede delavskih razmer v Ameriki, in njegova sodba se glasi: "V Nemčiji gre delavec počasi k vragu, v Ameriki pa z enim skokom." Povsod je torej vrlo slabo. Sodba o nedostatkih v razmerah amerikalnega delavca ni neopravičena, ker nedostatk, in to zelo hudi nedostatk, resnično obstajajo. Po sodbi tega delavca pa so manjši v Nemčiji, dasi so tudi tam, ker prav na obeh krajih in v obeh deželah gre delavec k vragu.

Ampak zopet nastane vprašanje: Kako bi utegnili biti, ko bi se danes odprla v Ameriko vrata vsakemu nemškemu delavcu prav po njegovi volji? Ali bi jih ne prišlo kar na milijone, ki bi hoteli mesto počasno kar skokoma k vragu?

Sicer je pa že davno znana sodba o Ameriki, ki se neka-ko glasi: Komur se v Ameriki "posreči," sodi ugodno, komur se pa ne posreči, pa gleda hudo črno, dostikrat le prečno.

Ne štima, ampak . . .

Prosveta prinaša poročilo o spopadih med židi in muslimani v Jeruzalemu pod značo: "V Jeruzalemu se pobijajo v imenu vere." Res je vzrok po-bojev verskega značaja, ko gre za mesta po židovskem in muslimanskem verskem naziranju, označba "pobijajo se v imenu vere" ni na mestu, ko ne gre za kako vero kot tako, torej za židovsko in muslimansko vero. Ampak izraz "v imenu vere se pobijajo" se glasi za neka ušesa zelo prijetno, saj se razumemo, ali ne, gospo-da?

TISKARNA AMERIKANSKI SLOVENEK

IZVRŠUJEMO

točno in po najnižjih cenah vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Zlasti se priporočamo slavnim družtvam za tiskanje vseh uradnih tiskovin. Istotako vsem trgovcem, obrtnikom in posameznikom. Prestavljamo iz slovenščine na angleško in obratno.

Nobeno naročilo prevlečko, nobeno premašo.

DOBRO delo, postrežbo in nizko ceno dobite pri nas!

Pišite nam po ceno predno oddate naročilo drugam!

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 West 22nd Street, CHICAGO, ILL.

Illington Studio

JOHN F. GLOMB, Prop.

FOTOGRAFSKI ZAVOD

2006 West 22nd Street (Near Robey St.)
Phone: Canal 1807.

Izdeluje vsakovrstne umetniške slike, ročno slikanje in povečanje.

Eichholzer & Co., Inc.

FOREST, CITY, PA.

Ako hočete biti v svoji hiši brivec, kupite si "Barbers Clippers", enakega kakor ga rabijo v BRIVNICI. Podpišite in pošlite \$2.63 in poslali vam bomo "Barbers Clipper", poštnina plačana.

Ime _____
Naslov _____
Mesto _____

Naš naslov